

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริตนั้น ได้มีบัญญัติอยู่ในมาตรา 14¹ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงมาตราเดียวเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่กระบวนการในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริตนั้น มีประเด็นที่สำคัญในหลายขั้นตอน นอกจากนี้เท่าที่ผ่านมาการศึกษาเรื่องนี้ในประเทศไทยยังมีน้อยอยู่ทั้งในทางคำরা หนังสือคำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือในบทความต่าง ๆ ก็ตาม ซึ่งโดยมากจะเป็นการกล่าวถึงเรื่องนี้โดยสรุปย่อ ๆ เท่านั้น การศึกษาที่กล่าวถึงโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องความวิกลจริตในทางกฎหมายอาญามักจะเป็นการมุ่งศึกษาถึงในทางสารบัญญัติในเรื่องความรับผิดชอบของบุคคลวิกลจริตหรือความวิกลจริตของบุคคลในขณะกระทำความผิดมากกว่า ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับเรื่องการ

มาตรา 14 "ในระหว่างทำการสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นผู้วิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น แล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้นั้นมาให้ถ้อยคำหรือให้การว่าตรวจได้ผลประการใด

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาล เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ในหังการสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถจะต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิต หรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวงประจำจังหวัด หรือผู้อื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษา ก็ตามแต่จะเห็นสมควร

กรณีที่ศาลยกไล่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาคังบัญญัติไว้ในวรรคก่อน ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีเสียชั่วคราวก็ได้"

คำเนนคืออาญาแกบผู้คองหาและจำเลยที่วักลจริค เพราะใน เรื่องนี้มีไค้คำเนนถึงว่าในขณะกระทำ ความนิค ผู้คองหาหรือจำเลยจะมีลคิที่สมบุรณหรือวักลจริค แต่เป็นการพิจารณาถึงสภาพทาง จิตของผู้คองหาและจำเลยในระหว่างการคำเนนคือ ซึ่งมีความสำคัญ เพราะ เป็น เรื่องที่จะ กระทบกระ เทือนลคิค่าง ๆ ของผู้คองหาและจำเลยโดยคอง

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบันนี้ มีบทบัญญัติที่ใหลคิแกบผู้คองหาและจำเลย เพื่อให้การคำเนนคืออาญาคอบผู้คองหาและจำเลย เป็นไปคามาวัตถุประสงค์ประสงค์ของกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา คือให้มีประลคิธิภพในการคำเนนการพิสูจนความนิคและในการลงโทษ ในขณะ เคียวกันก็คองใหความคุมครองแกลคิของ ผู้คองหาและจำเลยคามาหลักลคิธิมนุชยชน เช่นกัน ลคิค่าง ๆ ของผู้คองหาและจำเลย เช่น ลคิที่ จะไค้รับการแจ้งขอหา² ลคิที่ จะ ไค้ให้การ³ ลคิที่ จะยื่นคำร้องขอค่อศาลให้ปล่อยคนเองไค้ ถ้าการควบคุมหรือช้งทำโดย นิคกฎหมาย⁴ ลคิในการมีทนาย⁵ เป็นต้น

การที่ผู้คองหาหรือจำเลยวักลจริค อาจมีผลทำให้ผู้คองหาหรือจำเลยผู้นั้น ไม่ สามารถใช้ลคิค่าง ๆ ของคนคามากฎหมายเพื่อค่อสูคคืหรือเพื่อประโยชน์อื่นคิของคนในคคิ นั้น จึงมีความจำเป็นที่กฎหมายจะ เข้ามาคุมครองลคิของ ผู้คองหาและจำเลยในส่วนนี้ แต่ ก็ยังมีปัญหาอยู่ว่าอย่างไຈຈจะ เรียกว่า "วักลจริค" ซึ่งในเรื่องนี้คองใช้วิชาการทางการแพทย์ เข้ามารช่วย ในปัจจุบันนี้อาจจะยังมีคคิที่แตกค่างกันอยูในความหมายของคำว่า "วักลจริค" ในระหว่างแพทย์และนักกฎหมาย หรือในเรื่อง "ไม่สามารถในการค่อสูคคื" เช่นกัน กฎหมายมิไค้บัญญัติความหมายหรือขอบ เซคของความสามารถในการค่อสูคคืว่า เป็น อย่างไร ซึ่งถ้อยคำทั้งสองที่กล่าวนี้มีคความสำคัญอย่างมากในการวินิจฉัยสภาพทางจิตของ ผู้คองหาและจำเลย อันควรที่จะไค้มีหลัก เกณคที่แน่นอนในการพิจารณา เพื่อจะไค้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติของพนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจคำเนนการคามากฎหมาย ซึ่งการวิจัยนี้ก็จะไค้มุ่ง คีคษาวิจัยถึงปัญหา เหล่านี้

2. 3ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134.

4ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 90.

5ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา

นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น ๆ นั้น ก็ได้มีการบัญญัติถึงกระบวนการในการพิจารณาประเด็นเรื่องความวิกลจริตของผู้ต้องหาและจำเลยในระหว่างการดำเนินคดีอาญา นอกจากนี้ก็ได้บัญญัติไว้อย่างรวบรัดในมาตรา 14 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแท้จริงแล้วในเรื่องกระบวนการในการพิจารณาประเด็นดังกล่าว ยังมีปัญหาที่น่าสนใจในการที่จะศึกษาค้นคว้าอีกหลายชั้นตอน เช่น การหยิบยกประเด็นเรื่องความวิกลจริตของผู้ต้องหาและจำเลยขึ้นมาพิจารณา การตรวจของแพทย์ระยะเวลาในการตรวจ การคัดค้านโต้แย้ง หรือตรวจสอบคำวินิจฉัย หรือการแก้ไขในความผิดพลาดในการดำเนินคดีอาญาในเรื่องความวิกลจริต เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่สำคัญควรจะได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความ เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาและจำเลย

ในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกา นั้น ก็ยึดถือหลักเกณฑ์พื้นฐาน เช่นเดียวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย คือในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยนั้น ผู้ต้องหาและจำเลยดังกล่าวจะต้องมีสภาพทางจิตใจสมบูรณ์พอที่จะสามารถต่อสู้คดีได้ หากว่าผู้ต้องหาและจำเลยวิกลจริตจนไม่สามารถจะต่อสู้คดีได้ในชั้นตอนใดของการดำเนินคดี กระบวนการพิจารณาในชั้นตอนนั้นจะต้องหยุดลงจนกว่าจำเลยจะสามารถกลับเข้ามาต่อสู้คดีได้อีก แต่ในขณะเดียวกันในประเทศเหล่านี้ก็ได้มีการพยายามที่จะหาหลักเกณฑ์ที่แน่นอนที่ใช้ในการพิจารณาประเด็นนี้ มีการศึกษาค้นคว้าวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง เพื่อที่จะให้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของตนสามารถสนองตอบวัตถุประสงค์ในการดำเนินคดีอาญาที่จะต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยให้มากที่สุด และในขณะเดียวกันก็ต้องรวบรัดและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาในเรื่องเหล่านี้ในประเทศไทยยังไม่เป็นที่แพร่หลาย หนังสือบทความ หรือคำอธิบายลักษณะอื่น ๆ ในเรื่องดังกล่าวมีอยู่น้อยมาก นอกจากนั้นการสอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยของรัฐ และในสถาบันการศึกษาของเอกชนก็ยังไม่ได้ให้ความสนใจในประเด็นนี้เท่าที่ควร จึงควรจะได้มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยในเรื่องดังกล่าว

การวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต ซึ่งจะต้องมีวิชาการทางการแพทย์เข้ามาเกี่ยวข้อง ควรที่จะต้องมี ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างแพทย์กับนักกฎหมาย และจะมุ่งศึกษาวิจัยถึงปัญหาในการ

ค่าเงินคัสที่มีผลต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลย ข้อบกพร่องที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแนวทางในการแก้ไขซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์เรื่องความวิกลจริตของผู้ต้องหาและจำเลยตาม มาตรา 14 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าอย่างไรถึงจะเรียกได้ว่า "วิกลจริต" และอย่างไรจึงจะถือว่า "วิกลจริตจนไม่สามารถต่อสู้คดีได้" อันจะมีผลตามมาตราดังกล่าว
2. เพื่อพิจารณาถึงกระบวนการในการค่าเงินคัสอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต รวมถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากกฎหมายนี้เกี่ยวข้องกับที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อที่จะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลย ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง
3. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบการค่าเงินคัสอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต ในประเทศไทย กับกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพื่อที่จะนำมาศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

สำหรับขอบเขตของการวิจัยนั้น ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยคือ ทำการศึกษา เฉพาะเรื่องความวิกลจริตของผู้ต้องหาและจำเลย ตั้งแต่ในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาล คือในชั้นสอบสวนจนกระทั่งถึงในชั้นการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งไม่รวมถึงกรณีที่มีผู้ต้องหาและจำเลยมีความวิกลจริตในขณะที่กระทำความผิด และไม่รวมถึงความวิกลจริตที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว แต่จะมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงการร้องภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้นั้นวิกลจริตในระหว่างการค่าเงินคัสด้วย

เกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยนั้น ได้ศึกษาถึงวิธีพิจารณาความในการค่าเงินคัสอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในปัจจุบัน ความเห็นและความเข้าใจของแพทย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความวิกลจริตและบทบาทของแพทย์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการค่าเงินคัสดังกล่าว นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบกับกรณีของต่างประเทศ คือ

สหรัฐอเมริกา เป็นหลัก เนื่องจากว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกานั้น มุ่งเน้นหนักไปในแนวความคิดที่คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลย ขณะเดียวกันก็ได้ให้ความสำคัญในปัญหา เรื่องการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต โดยที่มีความพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จึง เห็นควรที่จะไต่ถามมาศึกษาพิจารณาถึง ข้อดี ข้อเสียต่าง ๆ เพื่อจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ดำเนินการค้นคว้าและวิจัยในลักษณะ เชิง เอกสาร (documentary research)

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการค้นคว้าวิจัย

1. ทำให้ทราบและ เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอย่างไรจึงจะเป็น ความวิกลจริต ตามมาตรา 14 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และแตกต่างกับความวิกลจริตในประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างไร
2. ทำให้ทราบและ เข้าใจถึงกระบวนการในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหา และจำเลยที่วิกลจริต และปัญหาที่เกิดขึ้น หรืออาจ เกิดขึ้น เนื่องจากความบกพร่องของ กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. ทำให้เกิดความ เข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในทางนิติศาสตร์ ชักปัญหาที่อาจมีการ โต้เถียงกัน รวมทั้งการที่จะได้ทราบถึงผลกระทบที่อาจ เกิดตามมา ย่อม เป็นการดีที่จะได้หา วิธีการแก้ไข หากผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นยังความเสียหายให้ เกิดแก่กระบวนการยุติธรรม และแก่สิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และยังคง เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นวิชาการ เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว และการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป